

Curriculum Vitae

- Ik ben geboren op de boerderij Hoopwel in Heilbron, Zuid-Afrika, in 1929 in een gezin met zeven kinderen. Als zijn oudste en enige zoon, en stamhouder, was ik door mijn vader voorbestemd hem op te volgen. Maar, naast andere overwegingen, heeft de wens van mijn moeder - gegrond op een gelofte zoals dié van Hanna - dat ik predikant zou worden, uiteindelijk mijn loopbaan bepaald.
- Ik genoot mijn Lagere Schoolopleiding in een 'twee-mansschool' op een aangrenzende boerderij en bezocht daarna de tweetalige (Afrikaans en Engels) Heilbron Hoër Skool, waar ik eind 1946 eindexamen deed met onderscheiding in Latijn, Wiskunde, Schei- en Natuurkunde.
In 1947 schreef ik in als student aan de Universiteit van Pretoria om theologie te studeren. Na drie jaar in de Faculteit van Letteren en Wijsbegeerte behaalde ik de BA-graad *cum laude* met als hoofdvakken Grieks, Hebreeuws en Latijn. Daarop volgde in 1950-1952 mijn studie aan de Faculteit Theologie, Afdeling A (van de Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika - NHKA), waar ik de BD-graad behaalde en als proponent in de NHKA beroepbaar werd gesteld. Deze kerk dient onderscheiden te worden van de Nederlandse Gereformeerde Kerk (NGK) die een eigen faculteit, Afdeling B, aan de Universiteit van Pretoria had.
- In december 1952 huwde ik met een Hollandse medestudente, Lenie Spruyt, wier ouders in 1947 naar Zuid-Afrika waren geëmigreerd. Het volgende jaar werkte ik tijdelijk als pastoraal medewerker in de Hervormde Gemeente van Brits, nabij Pretoria, terwijl ik me voorbereidde op het examen voor de MA-graad Semitische Talen (Hebreeuws, Aramees, Akkadisch en Ugaritisch) bij professor A. van Selms. In september vertrokken wij naar Nederland voor verdere studie, met een beurs van de Nederlands Zuid-Afrikaanse Vereniging en een lening van de NHKA.
- Bij de aanvang van het academisch jaar 1953/1954 schreef ik me in als student aan de Rijksuniversiteit te Groningen voor het doctoraal. Mijn hoofdvak was Oude Testament onder leiding van professor Th.C. Vriezen, bij wie ik in onvergetelijke *privatissima* bij hem aan huis *capita selecta* las uit Tenak en uit spijkerschriftteksten, zoals de Gilgamesh-epos en het Babylonische Scheppingsverhaal. Samen met Adam van der Woude, de toenmalige assistent van Vriezen en mededoctoraalstudent, las ik diverse teksten uit de Qumranrollen. Omdat Van der Woude ook graag Ugaritisch wilde leren, lazen wij met ons tweeën bij mij 'op kamers' diverse teksten uit Ugarit.
Mijn eerste bijvak was Godsdienstwetenschap bij professor Th. P. van Baaren, bij wie ik ook een cursus Egyptisch volgde. Het tweede bijvak was Assyrisch-Babylonisch onder supervisie van professor J.H. Hospers, die mij tevens de beginselen van het Arabisch bijbracht. In november 1955 slaagde ik voor de tentamens en schreef mijn doctoraalscriptie (binnen de gebruikelijke tien dagen – 'de tiendaagse veldtocht' genoemd), *Het gebruik van de godsnamen in de geschriften van de Profeten*, en kreeg mijn doctoraalbul *cum laude* toegekend.
Intussen hadden mijn vrouw en ik een cursus Italiaans, Deens, Noors en Zweeds gevolgd, en zo veel mogelijk gereisd en de Europese cultuur opgezogen.

- Eind 1956 stagneerde mijn studie door het vertrek van Vriezen naar Utrecht, de spanningen rond de Suezcrisis en de Russische inval in Hongarije, om maar te zwijgen van mijn torenhoge studieschuld. Daardoor keerden we terug naar Zuid-Afrika, waar ik als predikant werd bevestigd in de Hervormde Gemeente van Wolmaransstad, West-Transvaal. Gedurende de twee jaar in de pastorie schreef ik mijn MA-verhandeling Semitische Talen, *Die seggenskap van die koning oor eiendom in Ugarit*, onder leiding van professor Van Selms. Op grond daarvan behaalde ik de MA-graad Semitische Talen *cum laude* in 1959.
- Inmiddels waren we verhuisd naar Pretoria waar ik op 1 februari 1959 mijn academische loopbaan aan de Universiteit van Pretoria begon als Junior Lector in het Departement Semitische Talen van de Faculteit Letteren en Wijsbegeerte. Tezelfdertijd werd ik door de N.H. kerk benoemd als docent Bijbelkunde (afdeling Oude Testament) voor de studenten van de leraaropleiding (Normaalkollege). Deze benoeming werd abrupt beëindigd in 1962, toen de kerkelijke autoriteiten begonnen door te krijgen dat ik tegen apartheid was, en vooral toen ik me openlijk aan de zijde schaarde van professor Albert Geysers en Adrianus van Selms, de voortrekkers binnen de Hervormde Kerk in het verzet tegen apartheid.

Tegen die tijd, 1962, had de kerk Albert Geysers als hoogleraar Nieuwe Testament ontslagen en hem zijn status als predikant ontnomen, zogenaamd omdat hij ketterij zou hebben verkondigd. Van Selms werd publiekelijk belasterd en verdacht gemaakt wegens zijn kritische uitspraken over apartheid. Hij had juist een brochure gepubliceerd over de kerk en geheime organisaties, waarmee hij impliciet de machtige Afrikaner Broederbond aan de kaak stelde – een uiterst geheime organisatie waar veel leidinggevende Afrikaners, vooral theologen, lid van waren. Doordat ik de verspreiding van deze – voor de ‘Broeders’ zeer onwelkome - brochure voor mijn rekening had genomen vanaf mijn huisadres, heb ik mij hun haat op de hals gehaald en werd ik meermalen bedreigd.

De positieve hoogtepunten dat jaar waren mijn promotie in maart, de geboorte van ons eerste kind, Bart, in april, en mijn bevordering tot Senior Lector. De graad Doctor Divinitatis werd me *cum laude* toegekend op grond van een proefschrift onder leiding van professor E.S. Mulder, *Die onvergelyklikheid van Jahwe in die Ou Testament* (herzien en vertaald: *The Incomparability of Yahweh in the Old Testament*, E.J. Brill, Leiden 1966).

- De laatste acht jaar van mijn loopbaan in Zuid-Afrika, 1960-1967, stonden in het teken van de strijd tegen apartheid, die juist in de Hervormde kerk voor de dissidenten bijzonder bitter was. De controverse kwam voor mij in een stroomversnelling terecht nadat wij op initiatief van Albert Geysers en Beyers Naudé het Christelijk Instituut hadden opgericht in augustus 1963, een maand voor de geboorte van onze dochter Trudy. Dit Instituut had ten doel de euvelen van de apartheid op de agenda van de kerken te zetten en de rassenverhoudingen te verbeteren.

In mei 1967, een paar dagen na het overlijden van mijn vader, moest ik, evenals enkele medestanders, voor een commissie van de kerk verschijnen om mijn volgehouden lidmaatschap van het Instituut te verantwoorden. De kerkelijke leiding heeft ons namelijk voor het blok gezet en gedwongen te

kiezen tussen lidmaatschap van de kerk en van het Instituut. Mijn halsstarrige weigering zou spoedig leiden tot mijn ontslag als predikant van de NHKA.

Dat gebeurde na de uitspraak van de rechter in de geruchtmakende hofzaak waarin Albert Geysers en Beyers Naudé een geding hadden aangespannen tegen professor Adriaan Pont, hoogleraar Kerkgeschiedenis, wegens smaad. Pont werd schuldig bevonden en veroordeeld tot de hoogste boete ooit voor laster opgelegd in de Zuid-Afrikaanse rechtsgeschiedenis.

In deze zaak was ik hoofdgetuige voor de eisers, tot grote ergernis van de kerkleiders, die vierkant achter Pont stonden. Toen de Voorzitter van de Algemene Kommissie (Moderator) direct na de uitspraak publiekelijk voor de radio een oproep deed om Pont te steunen, was de maat voor mij en de andere dissidenten vol. Daardoor hebben we ons lidmaatschap van de N.H. kerk opgezegd, waardoor ons onze status als predikant van de NHKA werd ontnomen. De Presbyterian Church heeft ons onmiddellijk kerkelijk asiel geboden en de theologen onder ons de status verleend die we eerder hadden. Kort daarna is er een Afrikaanssprekende gemeente binnen de Presbyteriaanse kerk in Pretoria gesticht, waar ik in de eerste Afrikaanse dienst mocht voorgaan.

- Door deze gebeurtenissen en de grote publiciteit eromheen is mijn positie als docent aan de Universiteit van Pretoria precair geworden, zonder perspectief op promotie. Op een verzoek van de kant van de Presbyteriaanse kerk om aan hun predikantenopleiding in Grahamstad te gaan doceren, ben ik niet ingegaan. Wel heb ik gesolliciteerd naar de post hoogleraar Semitische Talen aan de Universiteit van Suid-Afrika (Unisa) in Pretoria, die al enige tijd vacant was. Het is echter anders verlopen dan ik gehoopt had. Ondanks de eenstemmige aanbeveling van de vacaturecommissie heeft de Rector mijn benoeming direct geblokkeerd, kennelijk om politieke redenen. Enkele uren later op dezelfde dag ontving ik een uitnodiging van de Theologische Faculteit in Groningen om daar te komen werken. Die heb ik dankbaar aanvaard en op 1 december 1967 ben ik in dienst getreden van de Rijksuniversiteit Groningen, waar ik eerst als Lector en later als hoogleraar heb mogen werken tot mijn emeritaat in 1991.
- Vanaf dat moment kon ik me voltijds wijden aan wetenschappelijk Bijbelonderzoek en de verbreiding van de resultaten van dat onderzoek, niet alleen in wetenschappelijke publicaties, maar met name ook op het grondvlak van de samenleving. Naast mijn academische activiteiten van onderzoek en onderwijs, heb ik me daarvoor steeds ingezet. Daartoe had ik de mogelijkheid in preken, lezingen, inleidingen, artikelen en boeken bedoeld voor een breder publiek (waarvan sommige op het [internet](#) te lezen zijn). Mijn streven is steeds geweest om mensen op een pastoraal verantwoorde manier kennis te laten nemen van de wetenschappelijk verworven inzichten rond het verstaan van de Bijbel, door ze een helder alternatief te bieden voor de traditionele, naïeve, fundamentalistische Bijbelopvatting en ze te helpen deze inzichten te integreren in hun geloofsleven.
- Mijn *magnum opus* is een commentaar op het boek Deuteronomium (1987-1997). Maar wat ik als mijn belangrijkste bijdrage tot de Bijbelwetenschap beschouw is mijn inspanning om het inzicht dat de Bijbelse geschriften getalscomposities zijn op de wetenschappelijke agenda te zetten (ondanks het [ridiculiseren](#) door collega's dat me ten deel is gevallen). De eerste resultaten

van mijn onderzoek in dit verband heb ik gepubliceerd in een aantal artikelen en in genoemde commentaar, alsook in mijn boek *Vertellen met getallen*, Boekencentrum: Zoetermeer (1992), dat ik heb herbewerkt en uitgebreid: [*Numerical Secrets of the Bible*](#), BIBAL Press, North Richland Hills, Texas, 2000 (ISBN 094103767-3). In dit verband is mijn *magnum opus* het onderzoek naar de numerieke aspecten van de [Psalmen en een aantal andere teksten](#).